

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ

PAŽYMA

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL ILGALAIKĖS ŠEIMOS STIPRINIMO 2020–2028 METŲ PROGRAMOS PATVIRTINIMO“ PROJEKTO (TAP-20-477(2), TAIS NR. 20-2418(3))

Nr. NV-1635

Vilnius

Projekto rengėjas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM).

Projekto tikslas – patvirtinti Ilgalaike šeimos stiprinimo 2020–2028 m. programą.

Dabartinė situacija:

- Šeimos stiprinimo įstatyme numatyta, kad Vyriausybė, siekdama įgyvendinti šeimos stiprinimo kryptis, parengia ilgalaikę šeimos stiprinimo programą, kurioje numato priemones, užtikrinančias galimybes: šeimoms gauti būtiną kompleksinę pagalbą, siekiant stiprinti šeimos gebėjimus savarankiškai spręsti savo socialines problemas, motyvaciją kurti saugią, sveiką ir darnią aplinką savo šeimoje; socialinius sunkumus patiriančioms šeimoms ir vienišiesiems tėvams kompleksinę pagalbą gauti kuo arčiau jų gyvenamosios vietos; stiprinti šeimos narių sveikatą, ypač daug dėmesio skiriant žalingų įpročių prevencijai; formuoti teigiamą visuomenės požiūrį į šeimą kaip visuomenės ir valstybės pagrindą, puoselėti šeimos vertybes, jas propaguoti pasitelkus visuomenės informavimo ir kt. priemones; vykdyti nuolatinę šeimos politikos formavimo ir įgyvendinimo stebėseną bei vertinimą ir kt.
- Demografijos, migracijos ir integracijos politikos 2018–2030 m. strategijoje (patvirtinta Seimo) yra numatyti uždaviniai ir kryptys, padedantys sudaryti sąlygas šeimoms derinti profesinę veiklą ir šeimos pareigas, gerinti paslaugų šeimoms ir vaikams kokybę ir prieinamumą, plėtoti finansines paskatas ir būsto pasirinkimo galimybes šeimoms, sudaryti sąlygas lygioms vyrų ir moterų teisėms, pareigoms ir galimybėms viešojo gyvenimo srityje bei šeimoje užtikrinti, gerinti šeimos sveikatos būklę, didinant informuotumą šeimos sveikatos klausimais, mažinant sveikatai kylančias grėsmes, ugdyti šeimos gebėjimus spręsti psichologines ir socialines problemas. Strategijos įgyvendinimo priemonės ir veiklos nustatytos Demografijos, migracijos ir integracijos politikos 2018–2030 m. strategijos įgyvendinimo 2020–2022 m. tarpinstituciniame veiklos plane (patvirtinta Vyriausybės).

Projekto esmė, nauda. Siūloma patvirtinti Ilgalaike šeimos stiprinimo 2020–2028 m. programą, kurioje apibrėžiami šeimos stiprinimo tikslai ir uždaviniai, pateikiama juos pagrindžianti analizė, nustatomi programos įgyvendinimo vertinimo kriterijai ir jų reikšmės.

Programos tikslai ir uždaviniai:

1 tikslas – ugdyti teigiamą visuomenės požiūrį į šeimą kaip visuomenės ir valstybės pagrindą.

Uždaviniai:

- organizuoti ir remti visuomenės švietimą apie išskirtinę šeimos vertę asmens ir visuomenės gyvenime.
- ugdyti darbdavių / politikų / valstybės tarnautojų / švietimo, sveikatos sektorių darbuotojų / visuomenės veikėjų pozityvias nuostatas dėl šeimos, motinystės, tėvystės.

2 tikslas – stiprinti šeimos gebėjimus savarankiškai spręsti problemas ir iššūkius, plėtojant paramą / pagalbą ir vykdant šeimos politikos formavimo ir įgyvendinimo koordinavimą, stebėseną bei vertinimą.

Uždaviniai:

- gerinti paslaugų prieinamumą ir kokybę.
- stiprinti ir remti nevyriausybinių / bendruomeninių organizacijų, dirbančių šioje srityje, veiklą.
- stiprinti šeimos politikos formavimo ir įgyvendinimo stebėseną, plėtojant mokslinius tyrimus šeimos politikos srityje ir duomenų apie šeimos būklę rinkimą bei šių duomenų analizę.
- stiprinti valstybės institucijų / savivaldybių / nevyriausybinių organizacijų bendradarbiavimą.

Programos įgyvendinimo vertinimo kriterijai ir jų reikšmės: gyventojų, išskiriančių šeimą kaip didžiausią vertybę, dalies didėjimas; asmenų, dalyvavusių visuomeniniuose renginiuose šeimos vertės švietimo klausimais, skaičiaus didėjimas; darbdavių / valstybės tarnautojų / politikų / švietimo, kultūros, sveikatos,

socialinės apsaugos sektorių darbuotojų ir visuomenės veikėjų, dalyvavusių seminaruose / renginiuose apie palankų požiūrį į šeimą, skaičiaus didėjimas; gyventojų, žinančių apie paramą / pagalbą šeimai ir šeimos stiprinimo priemones, dalies didėjimas; įvairių politikos sričių vertinimų poveikio šeimos gyvenimo kokybei aspektu dalis nuo visų atliekamų vertinimų; sukurta rengimo šeimai ir pozityvios tėvystės mokymų sistema; nevyriausybinių / bendruomeninių organizacijų, dirbančių šeimos stiprinimo srityje, paremtų projektų skaičius; mokslinių tyrimų šeimos politikos srityje skaičius; savivaldybių, kuriose įsisteigusios savivaldybių šeimos tarybos, dalis (pateikiami Programos priede).

Programai įgyvendinti kas 3 m. numatoma rengti (tvirtinama socialinės apsaugos ir darbo ministro) veiksmų planus (veiksmų planą pavedama SADM parengti ir patvirtinti iki 2020-08-01).

Programos įgyvendinimą koordinuoja, stebėseną vykdo ir pasiektą pažangą vertina SADM, įgyvendinime dalyvauja Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Kultūros ministerija, siūloma dalyvauti savivaldybėms, nevyriausybiniams organizacijoms. Institucijos kasmet iki 01.25 SADM teikia informaciją apie atliktus praėjusių metų veiksmus. Informacija apie Programos įgyvendinimą teikiama šeimos politikos formavimo ir įgyvendinimo apžvalgoje, kurią kasmet rengia ir pateikia Vyriausybei Šeimos politikos komisija.

Programa ir jos priemonės finansuojamos iš atitinkamų metų institucijoms skirtų valstybės ir savivaldybių biudžetų, ES, tarptautinių programų ir kt. lėšų.

Siekiant nedubliuoti teisės aktuose įtvirtintų šeimos stiprinimo tikslų / uždavinių, Programoje neaptariami Demografijos, migracijos ir integracijos politikos 2018–2030 m. strategijoje išnagrinėti klausimai.

Numatoma nauda. Bus patvirtinta ilgalaikė šeimos stiprinimo programa, kurios paskirtis – ugdyti teigiamą visuomenės požiūrį į šeimą, užtikrinti būtiną paramą ir pagalbą stiprinant šeimos gebėjimus įgyvendinti šeimos funkcijas ir įveikti kylančius iššūkius; bus įgyvendintos įstatymo nuostatos.

Derinimas. Projektas be pastabų suderintas su Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, patikslintas pagal Sveikatos apsaugos ministerijos pastabas. Kultūros ministerija projektui pritarė, bet atkreipė dėmesį į tai, kad pagal numatomą naują strateginio planavimo sistemos modelį (Strateginio valdymo įstatymo projektą) atskiro sektoriaus tikslai ir uždaviniai turėtų būti integruoti į rengiamą Nacionalinį pažangos planą, t.y. kadangi tokios dokumentų rūšies kaip programa šioje sistemoje nenumatoma, tvirtinti Programą nėra tikslinga (SADM į šį pastebėjimą neatsižvelgė – įpareigojimas parengti Programą įtvirtintas įstatyme).

Projektas patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės ir Strateginio planavimo ir stebėsenos grupės 2020-04-08 pažymoje Nr. NV-992 bei Teisės grupės 2020-04-03 išvadoje Nr. NV-931 pateiktas pastabas. Vyriausybės kanceliarijos Strateginio planavimo ir stebėsenos grupė bei Teisės grupė patikslintam projektui pastabų neturi.

Atitiktis Vyriausybės programai – atitinka Vyriausybės programos (9, 25, 27 p.) siekius kurti gyvenimui šeimoje palankią aplinką ir veiksmingą pagalbos šeimai sistemą, išlaikant šeimos stabilumą.

Dalykinio vertinimo išvada. Teikiame šią pastabą / pasiūlymą:

- 1) Siūloma patikslinti informaciją apie Programos projekte (15 p.) nurodytas Lietuvos edukologijos universiteto organizuotas *fokus* grupių diskusijas (pasigendama informacijos kada jos vykdytos arba nuorodos į šios informacijos šaltinį. Atkreiptinas dėmesys, kad šis universitetas nuo 2019-01-01 yra tapęs Vytauto Didžiojo universiteto Švietimo akademija).

Siūlome svarstyti **Vyriausybės posėdyje**, prieš tai aptarus tarpinstituciniame pasitarime ir įvertinus Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės pateiktą pasiūlymą.

Socialinės politikos grupės patarėja

Daiva Buivydaite-Garbštienė

tel. 8 706 63853, el.p. daiva.buivydaite@lr.lt